

Besluit van de Vlaamse Regering houdende de definitieve aanduiding van het watergevoelig openruimtegebied 'Spinnewiel' in Affligem

DE VLAAMSE REGERING,

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op:

- De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, artikel 5.6.8, §1, tweede lid, en §2, tweede lid, ingevoegd bij het decreet van 8 december 2017.
- Het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juni 2018 houdende nadere regels voor de aanduiding van watergevoelige openruimtegebieden.
- Het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, artikel 1.3.1.1, §1, eerste lid, gewijzigd bij het decreet van 24 juni 2022.
- Het besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 tot vaststelling van nadere regels voor de toepassing van de watertoets, tot aanwijzing van de adviesinstanties en tot vaststelling van nadere regels voor de adviesprocedure bij de watertoets, vermeld in artikel 1.3.1.1 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, gewijzigd bij het besluit van 25 november 2022.

Vormvereisten

Volgende vormvereisten zijn voldaan:

- Op 24 mei 2018 heeft de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) advies gevraagd over het voornemen tot voorlopige aanduiding van het gebied als watergevoelig openruimtegebied.
- Het advies van het college van burgemeester en schepenen van Affligem werd gegeven op 19 juni 2018.
- Het planvoornemen is onderworpen aan een milieubeoordeling. De kennisgeving voor het plan-MER werd door de Dienst Mer volledig verklaard op 9 juli 2018. De terinzagelegging vond plaats van 30 juli 2018 tot en met 30 augustus 2018. De richtlijnenvergadering vond plaats op 10 september 2018. De richtlijnen voor voorliggend MER werden door het kenniscentrum MER van het Departement Omgeving betekend op 25 oktober 2018.
- Het planvoornemen is onderworpen aan de watertoets, die deel uitmaakt van de milieubeoordeling.

- Het planvoornemen is onderworpen aan een verscherpte natuurtoets die deel uitmaakt van de milieubeoordeling. Voor het planvoornemen is geen passende beoordeling vereist.
- Het planvoornemen is onderworpen aan de Ruimtelijke Veiligheidstoets (RVR). Het Team Omgevingseffecten van het Vlaams Departement Omgeving heeft in haar standpunt van 23 mei 2023 aangegeven dat het opstellen van een RVR niet vereist is.
- De Vlaamse regering heeft het watergevoelig openruimtegebied Spinnewiel in Affligem voorlopig aangeduid op 14 juli 2023.
- De voorlopige aanduiding van het watergevoelig openruimtegebied Spinnewiel in Affligem werd onderworpen aan een openbaar onderzoek van 12 september 2023 tot en met 10 november 2023.
- De CIW heeft over de voorlopige aanduiding van het watergevoelig openruimtegebied Spinnewiel in Affligem het advies ingewonnen bij de instanties, vermeld in artikel 5.6.8, § 2, eerste lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.
- De CIW heeft een informatie- en inspraakvergadering georganiseerd in de vorm van een infomarkt in het Vlaams Administratief Centrum van Leuven (21 september 2023) en in het August De Boeckhuis te Merchtem (2 oktober 2023).
- Tijdens het openbaar onderzoek werd advies ontvangen van de provincie Vlaams-Brabant en de dienst Waterlopen van de provincie Vlaams-Brabant. Daarnaast werden 2 bezwaren en opmerkingen ontvangen.
- Het team Omgevingseffecten van het Vlaams Departement Omgeving heeft het plan-MER goedgekeurd op 21 mei 2024.
- De CIW heeft via schriftelijke procedure kennis genomen van de bezwarenverwerking, rekening houdend met het goedgekeurde plan-mer, en formuleerde op 24 mei 2024 een voorstel tot definitieve aanduiding op basis van de criteria, vermeld in artikel 5.6.8, § 1, tweede lid, van de VCRO.
- Het advies 76.876/16 van de Raad van State, gegeven op 5 juli 2024, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

Motivering

Dit besluit is gebaseerd op de volgende motieven:

- Het gebied 'Spinnewiel' maakt deel uit van het Denderbekken en ligt in de nabijheid van de Maaimeersbeek (2de categorie).
- Het gebied 'Spinnewiel' heeft een oppervlakte van ca. 1,5 ha, is volledig onbebouwd en bestaat uit bos en weiland.
- Het gebied is volgens het gewestplan Halle-Vilvoorde-Asse gelegen in een bestemming die bebouwing mogelijk maakt, met name woongebied en woonuitbreidingsgebied.
- Het gebied maakt deel uit van de Dendervallei en sluit aan op de westelijke rand van de kern van Teralfene, in de nabijheid van de Maaimeersbeek (2de

categorie). Het gebied werd op 31 mei 2013 door de Algemene Bekkenvergadering Denderbekken als signaalgebied aangeduid omwille van zijn aanzienlijke oppervlakte aan actueel waterbergingsgebied en waterconserveringsgebied.

- De Vlaamse Regering keurde op 8 mei 2015 het ontwikkelingsperspectief goed voor het signaalgebied 'Spinnewiel' om het waterbergend vermogen van het gebied te kunnen behouden.
- De modellering beschikbaar voor fluviale overstromingen vanuit de nabijgelegen Maaimeersbeek (2de categorie), toont in het zuiden een kleine tot middelgrote kans op overstromingen. In het noordelijk deel is er een kleine kans op overstromingen onder klimaatverandering. Het pluviale model toont enkel in het zuiden een middelgrote kans op overstromingen.
- Vrijwaring van het gebied voor verdere bebouwing is aangewezen en ondersteunt de uitvoering van acties uit het stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 ter realisatie van bijkomende waterberging.
- Er bestaat een conflict tussen de verdere realisatie van de bestemming en de belangen van het watersysteem.
- Voor het gebied en de omgeving is de gemeente Affligem gestart met de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan in functie van de omzetting van industriegebied en het woonuitbreidingsgebied waarvan het watergevoelig openruimtegebied onderdeel uitmaakt. Het gebied van de aanduiding is integraal opgenomen. Het college van burgemeester en schepenen keurde de startnota van het ruimtelijk uitvoeringsplan goed op 7 november 2023. De publieke raadpleging over de startnota ging door van 8 november 2023 tot 7 januari 2024. Om het gebied in afwachting van het vervolg van de lopende planprocessen van verdere bebouwing te vrijwaren, is een aanduiding als watergevoelig openruimtegebied in uitvoering van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening aangewezen.
- Het grafisch plan met de aanduiding van het gebied dat met dit besluit definitief wordt aangeduid als watergevoelig openruimtegebied is opgenomen als bijlage I bij dit besluit. De toelichting en motivering is opgenomen in de toelichtingsfiche die opgenomen is als bijlage II bij dit besluit.
- De aanduiding van watergevoelige openruimtegebieden vrijwaart overstromingsgebieden en ondersteunt hiermee de doelstelling van het Structuurplan Vlaanderen om het fysisch systeem structurerend te maken.
- De aanduiding als watergevoelig openruimtegebied is in overeenstemming met het ruimtelijk principe in het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen om het fysisch systeem te beschouwen als ruimtelijk structurerend. Ruimtelijk structurerend betekent dat de huidige, intrinsieke kenmerken van het bestaand fysisch systeem het richtinggevend kader zijn voor de ruimtelijke ontwikkeling van de structuurbepalende functies natuur, bos, landbouw en wonen en werken. Het landschap van Affligem, onderdeel van het Denderbekken wordt door de aanduiding als watergevoelig openruimtegebied gevrijwaard van bebouwing en kan verder ontwikkelen op basis van de fysische karakteristieken als waterrijk gebied.

- Het planvoornemen is onderworpen aan een milieubeoordeling. Er worden geen significante negatieve effecten op de leefomgeving verwacht. In het plan-MER worden geen milderende maatregelen noodzakelijk geacht.
- Het gebied ligt volledig binnen het vastgesteld landschapsatlasrelict "Welle- en Kapellemeersen". Uit de milieubeoordeling blijkt dat er geen significante effecten te verwachten zijn voor het aspect landschap, onroerend erfgoed en archeologie.
- Het gebied grenst aan het Vlaams Ecologisch Netwerk-gebied "De vallei van de Dender en de Mark", dat aangeduid staat als Grote Eenheden Natuur (GEN).
- Rekening houdend met de kenmerken van het plan, de omgeving en de uitgevoerde analyse kan geoordeeld worden dat het plan geen risico inhoudt op het veroorzaken van significant negatieve effecten op de aanwezige Habitat- en Vogelrichtlijngebieden of Bijlage III soorten van het Natuurdecreet. Voor de voorliggende aanduiding moet geen passende beoordeling worden opgemaakt. Een verscherpte natuurtoets is niet vereist.
- Er bevinden zich geen bestaande Seveso-inrichtingen in of nabij het gebied. Het gebied ligt niet binnen een consultatiezone van Seveso-inrichtingen. De inplanting van nieuwe Seveso-inrichtingen is volgens de voorziene stedenbouwkundige voorschriften uitgesloten. Het opstellen van een RVR is niet vereist. Die beoordeling blijkt uit de RVR-toets van 23 mei 2023.
- In de hiernavolgende paragrafen wordt ingegaan op de bezwaren, opmerkingen en adviezen die werden ingediend tijdens het openbaar onderzoek. De bezwaren, opmerkingen en adviezen zijn ten behoeve van de leesbaarheid omkaderd en genummerd en worden gezamenlijk behandeld voor zover ze een gelijkaardige en gelijklopende inhoud hebben of over hetzelfde onderwerp gaan. Aanpassingen die worden doorgevoerd op basis van de bezwaren, opmerkingen en adviezen worden specifiek vermeld bij de bespreking van de gegroepeerde bezwaren, opmerkingen en adviezen. Er zijn geen bezwaren, opmerkingen of adviezen die aanleiding geven tot aanpassingen aan verordende of niet verordende delen van het plan.

Bezwaren, opmerkingen en adviezen die niet leiden tot aanpassingen van het plan

1. In een bezwaar wordt gesteld dat, gelet op de hoogteverschillen op het terrein, wateroverlast nog 1,7m hoger zou moeten komen dan de recente overstromingen om ook het meest noordelijke perceel onder water te zetten. Het bezwaar verwijst ook naar het ontbreken van de aanwezigheid van een gracht die mee de waterproblematiek kan oplossen.

De Vlaamse Regering beantwoordt dit bezwaar door te duiden dat op de overstromingsgevaarkaarten te zien is dat het noordelijke perceel overstroomt in het klimaatscenario, te beginnen bij middelgrote kans. In dat scenario worden overstromingen voorspeld die circa 100 cm hoger liggen dan onder huidig klimaat en dus een veel ruimer gebied zullen belasten. De aanwezigheid van een gracht zal geen significante invloed hebben bij dergelijke wateroverlast. De Vlaamse Regering wenst uit het voorzorgsprincipe deze percelen aan te duiden om bebouwing in de toekomst te voorkomen.

Dit bezwaar vereist geen aanpassing van het plan.

2. In een bezwaar wordt gesteld dat niet de meest recente informatie gebruikt werd conform de MER-richtlijnen. Het bezwaar verwijst onder andere naar de toetsing aan de overstromingen uit de laatste decennia en het ontbreken van een concrete analyse per gebied in het MER.

De Vlaamse Regering beantwoordt dit bezwaar door te duiden dat de analyse van de gebieden opgenomen is in de toelichtingsfiches die per gebied werden opgemaakt. Hierin wordt gebruik gemaakt van de meest recente overstromingsgevaarkaarten, die niet alleen een inschatting maken van de huidige risico's maar waar beschikbaar ook van de toekomstige risico's. Om bebouwing toe te laten mag immers niet alleen naar het verleden gekeken worden, maar dienen ook de meest recente inzichten over toekomstige impact opgenomen te worden.

Dit bezwaar vereist geen aanpassing van het plan.

3. In een bezwaar wordt gesteld dat er per gebied een volwaardig alternatievenonderzoek vereist is. Het bezwaar stelt dat het onderzoek naar het alternatief waarbij enkel gebieden met bestaande en gekende wateroverlast worden weerhouden niet werd onderzocht. Alternatieven met minder ingrijpende maatregelen, zoals uitdiepen of verlengen van de gracht of een beperkte ophoging van het terrein werden evenmin onderzocht.

De Vlaamse Regering beantwoordt dit bezwaar door te duiden dat het onderzoeken van een alternatief dat enkel gebieden aanduidt die in het verleden zijn overstroomd, zou getuigen van onzorgvuldigheid. Aangezien ze beschikt over de kennis om ook toekomstige overlast in te schatten, dient de Vlaamse Regering te handelen vanuit het voorzorgsprincipe. Gezien de significante overstromingen zijn kleine ingrepen (vb. ophogingen) hier niet aan de orde of kunnen deze zelfs aanleiding geven tot het verplaatsen van de problematiek.

Dit bezwaar vereist geen aanpassing van het plan.

4. In een bezwaar worden vragen gesteld bij de grondige en concrete evaluatie van alle relevante gegevens en pleit een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel.

De Vlaamse Regering beantwoordt dit bezwaar door te duiden dat ze wel degelijk een grondige evaluatie deed van de overstromingsgevoeligheid en de mogelijke impact ten gevolge van toekomstige ontwikkelingen. De door de bezwaarindiener aangehaalde elementen zijn niet van dien aard dat ze de doelstelling voor het vrijwaren van dit overstromingsgevoelig gebied in het gedrang brengen.

Dit bezwaar vereist geen aanpassing van het plan.

5. Boerenbond vraagt om de watergevoelige openruimtegebieden niet in de categorie 'overig groen' te plaatsen en de doelstelling om bosuitbreiding te realiseren uit de besluiten te halen. Ze vraagt ook dat de gemeente de mogelijkheid krijgt om in toekomstige ruimtelijke uitvoeringsplannen de

landbouwpercelen gelegen binnen dit watergevoelig openruimtegebied te herbestemmen naar bouwvrij agrarisch gebied.
--

De Vlaamse Regering beantwoordt dit bezwaar door te verwijzen naar de bepalingen inzake watergevoelige openruimtegebieden in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, artikel 5.6.8, waarbij de toegelaten functies en handelingen zijn opgesomd. Met betrekking tot de opname in de categorie 'overig groen' wordt verwezen naar de bepalingen in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, artikel 2.2.6, §2, 3de lid.

De Vlaamse Regering verduidelijkt dat binnen 'watergevoelig openruimtegebied' zowel bosbouw als landbouw nevensgeschikte functies zijn, naast andere openruimte functies. De voorschriften maken het blijvend agrarisch gebruik van het perceel mogelijk en leggen geen bijkomende beperkingen op. Een latere verfijning van de voorschriften via een ruimtelijk uitvoeringsplan is steeds mogelijk, waarbij de plannende overheid in deze kan opteren om het agrarisch gebruik te bestendigen door herbestemming naar bv. bouwvrij agrarisch gebied.

Dit bezwaar vereist geen aanpassing van het plan.

Juridisch kader

Dit besluit sluit aan bij de volgende regelgeving:

- Het besluit van de Vlaamse Regering van 23 september 1997 houdende de definitieve vaststelling van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, bekrachtigd bij het decreet van 17 december 1997 wat de bindende bepalingen betreft en op de besluiten van de Vlaamse Regering van 12 december 2003 en 17 december 2010 houdende de definitieve vaststelling van een herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, bekrachtigd bij de decreten van 19 maart 2004 respectievelijk 25 februari 2011, wat de bindende bepalingen betreft;
- Het koninklijk besluit van 7 maart 1977 houdende de vaststelling van het gewestplan Halle-Vilvoorde-Asse, en latere wijzigingen;
- De richtlijn 2000/60/EG van het Europees parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid;
- De richtlijn 2007/60/EG van het Europees parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's.

Initiatiefnemer

Dit besluit wordt voorgesteld door de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme.

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

Artikel 1. Het gebied 'Spinnewiel' in Affligem wordt definitief aangeduid als watergevoelig openruimtegebied.

De normatieve delen van dit besluit zijn hierbij gevoegd als bijlage:

1. bijlage I, het grafisch plan

De niet-normatieve delen van dit besluit zijn bijgevoegd als:

1. bijlage II, de toelichtingsfiche
2. bijlage III, het plan-MER

Artikel 2. De Vlaamse minister, bevoegd voor omgeving, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, 19 juli 2024

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR

Bijlage I. Verordenend grafisch plan

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2024 houdende de definitieve aanduiding van het watergevoelig openruimtegebied 'Spinnewiel' in Affligem.

Brussel, 19 juli 2024

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR

Bijlage II. De toelichtingsfiche

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2024 houdende de definitieve aanduiding van het watergevoelig openruimtegebied 'Spinnewiel' in Affligem.

Brussel, 19 juli 2024

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR

Bijlage III. Het plan-MER

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2024 houdende de definitieve aanduiding van het watergevoelig openruimtegebied 'Spinnewiel' in Affligem.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR